

BARNEOMBUDET

Barne- og familiedepartementet (BFD)
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
20/00429-17

Saksbehandler:
Elin Saga Kjørholt

Dato:
10. september 2020

Innspill til videre arbeid for å sikre sårbare barn og unge Covid19-pandemien

Etter at de strenge smitteverntiltakene ble innført i mars har Barneombudet kommet med en rekke innspill til myndighetene. De siste månedene har innspillene fra Barneombudet handlet om å sikre at tjenestene til barn og unge er i normal drift. Vi har vært opptatt av at barnehager og skoler holdes åpne og at barn med vedtak om spesialundervisning eller særskilt språkopplæring får nødvendig tilrettelegging. Vi har også krevd normal drift av helsetjenester til barn og unge og i alle deler av barnevernet. Videre har vi understreket betydningen av å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får det tilbudet de har behov for.

Rapportene fra Regjeringens koordineringsgruppe for sårbare barn og unge under Covid-19 pandemien viser at situasjonen fortsatt ikke er tilbake til normalen. Samtidig mottar vi stadig informasjon både fra samarbeidspartnere, foreldre og via media om at situasjonene fortsatt er utfordrende for en del barn.

Barneombudet ønsker å fremme fem konkrete forslag til hvordan situasjonen kan følges opp fremover.

1. Opprette tilsyn der lokale myndigheter ikke følger retningslinjer fra sentralt hold

Det er viktig at inngrep i tjenestetilbudet til barn og unge kun blir gjort der det er vurdert som helt nødvendig. Vi er derfor glade for at sentrale myndigheter har gitt klare signaler om at tjenester for barn og unge skal fungere som normalt.

Likevel ser vi at det er utfordringer i praksis. Omdisponering av helsesykepleiere fra skolehelsetjeneste og helsestasjon til testing og smittesporing er et område hvor det har vist seg vanskelig å få gjennomført sentrale råd. Føringene fra sentralt hold om at helsetjenester til barn og unge skal tilbake til normal drift kom for flere måneder siden. Kommunene har hatt godt tid til å få på plass andre løsninger for beredskap. Likevel ser vi at helsesykepleiere igjen blir omdisponert.

Barneombudet er opptatt av hvilke virkemidler som kan tas i bruk for å sikre at signalene fra sentralt hold når frem, og at de følges opp på lokalt nivå.

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

Inngrep i barns grunnleggende rettigheter som rett til utdanning, helse og beskyttelse er bare legitime dersom de er nødvendige for å beskytte samfunnet, og de skal være vurdert som forholdsmessige overfor dem som opplever inngrep i sine rettigheter. Det skal også være vurdert om andre, mindre inngripende tiltak kan være tilstrekkelig.

Barneombudet mener det i større grad enn i dag bør opprettes tilsyn i tilfeller der lokale myndigheter kan ha sviktet i vurderingene av inngrepets konsekvenser. Dersom disse vurderingene mangler, risikerer man at det gjøres inngrep i lovpålagte tjenester uten at dette er nødvendig og forholdsmessig.

2. Nasjonalt krav til risikoanalyse

Regjeringens koordineringsgruppe for tilbudet til sårbare barn går i sin sjette rapport nærmere inn i spørsmålet om nasjonalt krav til risikovurderinger. Det er vi glad for. Det er helt nødvendig at rammeverket sikrer gode vurderinger av hvilke konsekvenser inngripende tiltak for å sikre smittevern kan medføre for sårbare grupper som barn og unge.

Barneombudet mener kravet til risikoanalyser allerede ligger i menneskerettighetenes krav om at inngrep i rettighetene skal være forholdsmessige. Regjeringens koordineringsgruppe for tilbudet til sårbare barn og unge under Covid-19 pandemien anbefaler at det fastsettes nasjonale krav til risikoanalyse. Barneombudet mener kravet om risikoanalyse best blir klargjort for alle aktører dersom de tas inn i koronaforskriften, og ber derfor regjeringen vurdere dette.

3. Utarbeidelse av beredskapsplaner for lokale tjenester

I tillegg til gode risikovurderinger før man fatter beslutning om reduserte tjenester, mener Barneombudet at beredskapsplaner kan være et godt forebyggende verktøy mot hastige beslutninger fra lokale myndigheter. Mange kommuner kan i tiden fremover befinne seg i en situasjon der nivået på tjenester til innbyggerne står i fare for å bli vesentlig redusert dersom personell blir syke, må i karantene eller det er nødvendig å omdisponere personell. Et eksempel kan være at en stor del av de ansatte i barneverntjenesten blir satt ut av spill samtidig. Vi har allerede sett eksempler på kommuner som utfordres når karantene-reglene setter ansatte som blir syke, eller har vært kontakt med risikopersoner, ut av tjeneste.

Barneombudet mener kommuner som har utarbeidet beredskapsplaner for slike situasjoner vil stå langt bedre rustet til å finne gode løsninger på utfordringene de møter. Barneombudet ber derfor sentrale myndigheter gi tydelige anbefalinger til kommunene om å utarbeide beredskapsplaner for tilfeller av redusert drift i tjenestene.

I denne sammenheng mener vi det er interessant å se hen til forskrift om kommunal beredskap § 2 bokstav e) som bestemmer at kommunene skal ha gjennomført analyse av: *kommunens evne til å opprettholde sin virksomhet når den utsettes for en uønsket hendelse og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet*. Etter det vi er kjent med, har bestemmelsen ikke vært praktisert slik at den omfatter analyser av konsekvensene for det kommunale tjenestetilbudet til særlig sårbare grupper. Dette mener Barneombudet det er grunn til å se nærmere på.

4. Midler som skal dekke ekstra utgifter og sikre full drift i tjenestene må komme frem

Vi har merket oss at det er uenighet mellom regjeringen og enkelte lokale myndigheter om ordningen med kompensasjonen for ekstrautgiftene knyttet til Covid-19 pandemien er god nok. Når sentrale myndigheter gir uttrykk for at de vil dekke ekstrautgifter, er det vesentlig

for barn at pengene kommer frem til tjenestene. Dersom det knytter seg usikkerhet til dekningsgraden, og om pengene kommer fort nok frem, må sentrale myndigheter gjøre det de kan for at dette avklares nærmere så fort som mulig. Barneombudet ønsker å understreke at det er viktig at myndighetene finner ut av den faktiske situasjonen slik at barn og unge ikke blir skadelidende.

5. Videreføring av koordineringsgruppens arbeid

Avslutningsvis ønsker vi å understreke den betydningen Regjeringens koordineringsgruppe for tilbudet til sårbare barn og unge har hatt for kunnskap om situasjonen for sårbare barn og unge. Gruppens arbeid har tilgjengeliggjort viktig informasjon om hvilke utfordringer som finnes, og hva som bør prioriteres. I tillegg har koordineringsgruppen ført til at direktoratene har oppdatert kunnskap om situasjonen på tvers av sektorer.

Utfordringene i tjenester til barn og unge er ikke over, og vil bli aktualisert på nytt ved nye smitteutbrudd. Det er derfor viktig at regjeringen fortsatt har tilgang på god og oppdatert informasjon om situasjonen slik koordineringsgruppa frem til nå har sørget for. Barneombudet ber derfor om at regjeringen viderefører koordineringsgruppens arbeid utover september måned.

Vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Elin Saga Kjørholt
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.